

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: vakantie voorbij, op weg naar de raadsverkiezingen 21 maart 2018: enkele aandachtspunten.

Harde data

Met het zomerreces achter de rug, en het najaar 2017 voor de boeg, is de focus van elke gemeenteraad gericht op het behandelen en vaststellen van de begroting 2018. De laatste begroting van de gemeenteraad in de huidige samenstelling.

Op diverse plekken in het land maken gemeenten zich op voor een herindeling per 1 januari 2018.

Voor die gemeenten gelden andere (Arhi)bepalingen dan voor de overigen.

Bijvoorbeeld: verkiezingen op 22 november, en een verplichte constituerende raadsvergadering op de eerste werkdag van 2018. Dat is dinsdag 2 januari om precies te zijn.

In die vergadering moeten de raadsleden worden beëdigd; ook moeten de wethouders en de griffier worden benoemd. De periode van collegevorming is dus betrekkelijk kort: vanaf 23 november tot uiterlijk 2 januari.

De wet Arhi kent geen enkele mogelijkheid van uitstel op dit punt.

Maar goed: 21 maart 2018 gaat het overgrote deel van de gemeenten ter stembus, en kiezen wij de gemeenteraad voor de periode 2018 – 2022.

Witte Donderdag 29 maart 2018 is de dag waarop de raadsleden moeten worden beëdigd. Daarin laat de Kieswet geen enkele ruimte.

Met het vaststellen van het vergaderschema-2018 moet met deze datum rekening worden gehouden. Evenals met een datum, gelegen tussen vrijdag 23 maart en woensdagavond 28 maart. De zittende gemeenteraad moet immers besluiten over toelating tot de raad van de gekozen raadsleden.

Een datum voor benoeming van wethouders kan pas worden ingevuld als bekend is wie tot wethouders benoemd (moeten) gaan worden. De Gemeentewet laat de gemeenteraad geheel vrij op dit punt.

In theorie is het dus mogelijk dat het vier jaar duurt voordat de coalitiebesprekingen zijn afgerond. Het (demissionaire) college is al die tijd nog volwaardig college. Overigens kent de Gemeentewet het woord “demissionair” niet.

Coalitie en eindstreep

Het verleden heeft geleerd dat broosheid in coalitieverhoudingen toeneemt naar gelang de datum van raadsverkiezingen nadert. Coalities kunnen op elk moment uiteenvallen, en dat zal ook nu gebeuren. Bij wijze van spreken nog een week voor de verkiezingen.

Gevolg is dat een of meer wethouders zich gedwongen voelt/voelen om af te treden. Alternatief is dat de gemeenteraad op grond van artikel 49 Gemeentewet een ontslagbesluit neemt. Daaraan moet dan wel een raadsbesluit inhoudende opzeggen van vertrouwen in die wethouder vooraf gaan; de zogeheten “motie van wantrouwen”.

Terzijde: de raad neemt geen motie (dus ook niet van wantrouwen), doch een besluit. De motie is een aanleiding voor de raad om te besluiten.

Een wethouder die “vrijwillig” aftreedt (d.w.z. zonder een raadsbesluit inhoudende het opzeggen van vertrouwen) doet dit op basis van artikel 43 Gemeentewet.

Hij kan dan onmiddellijk of “gewoon” ontslag nemen. In het laatste geval treedt het ontslag uiterlijk een maand in nadat de gemeenteraad een brief van de wethouder heeft ontvangen. In die brief deelt de wethouder mee dat hij ontslag heeft genomen.

Let wel: ontslag nemen en dit mondeling aan de raad meedelen (bijvoorbeeld tijdens een raadsvergadering) heeft geen ontslag tot gevolg.

Gevolgen ontslag

Er ontstaat een vacature van wethouder. Volgens artikel 39 Gemeentewet moet deze zo spoedig mogelijk worden ingevuld. Ja maar, er komen toch verkiezingen en het heeft dan toch geen zin meer om voor die korte tijd een nieuwe wethouder te benoemen?

Prima, in dat geval neemt de raad (en niet de coalitie !) het besluit om het aantal wethouders te verminderen. Tot een minimum van 2 wethouders.

Wanneer zoveel wethouders zijn afgetreden dat minder dan de helft van het aantal wethouders overblijft, worden de bevoegdheden van het college uitgeoefend door de burgemeester. De overgebleven wethouders hebben dan een “soort van” Gemeenterechtelijke time-out.

Leuk voor het thuisfront, minder leuk voor de belastingbetaler. Maar dat is nu eenmaal niet anders.

Om met Neerlands Hoop te spreken (Plankenkoorts 1972): “dit is het spel, zo zijn de regels en zo moet het gespeeld worden.”

Afhechten huidige raadsperiode: moment van bezinning

In steeds meer gemeenteraden wordt tegen het eind van de raadsperiode een politiek testament opgemaakt. Bestemd om terug te blikken (wat ging goed, wat kan beter/anders), en voor de nieuwe gemeenteraad om er zijn voordeel mee te doen.

Gemeentewettelijk geen plicht, maar politiek gezien zeer wenselijk.

Een politiek testament leent zich ervoor om niet bij meerderheid maar met algemene stemmen te worden vastgesteld. De Gemeentewet kent immers één raad. “Coalitie en oppositie” zijn politieke termen.

De burger kiest “zijn” raad, in het vertrouwen dat deze het algemeen belang zo goed mogelijk behartigt.

Het Gemeenterecht heeft geen boodschap aan een meerderheidsbesluit. Een raadsbesluit = een raadsbesluit. En daar doen we het met ons allen mee.